

Abonamentul:

Pentru monathie:
Pe un 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 80 cm.

Focea apasă în fie care
Să mîbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVIII.

Blaj, 7 Martie 1908.

Numărul 9.

Sinoadele protopopești.

— Din dieceza de Orade. —

Peste câteva zile se va începe șirul sinoadelor protopopești de primăvară. E timpul acum ca niciodată să ne cugetăm bine asupra celor ce avem a ne sfătui în aceste adunări preoțești, căci Doamne, multe avem de îndreptat și multe de făcut!

Mai în anii trecuți aceste întruniri preoțești să conchemau odată pe an, însă mai de multe ori rămâneau, decât să țineau. Și astfel mai mult dam îndărapt decât înainte! Acest fapt l-a îndemnat apoi pe bunul nostru Arhiepiscop să dispună, ca adunările tractuali protopopești să se țină de două ori pe an: primăvara și toamna, căci aci să pot discuta multe și folositoare chestiuni școlare și bisericești. O fi prevăzut, că vor să vină vremuri mai grele, când schimbându-se situația de mai înainte vom avea să luptăm îndoit.

Și cu adevărat! căci dacă a fost cândva lipsă să ne strângem rândurile și să ne sfătuiam asupra unor lucruri școlare și bisericești, azi îndeosebi este neîncunjurată lipsă spre aceasta!

Să ne cugetăm numai cât de mult ne preocupă azi *chestia școlilor noastre confesionale!* Așa zicând ni-se impune tuturor românilor de bine o datorie sfântă de a stărui cu neobosit zel pentru a ne putea păstra curat și nestirbit caracterul confesional al școlilor noastre! În unele parohii s'a făcut nu-i vorba, tot posibilul pentruca poporenii să-și susțină școlile din avutul lor propriu. Unde însă nu s'a făcut până acum nici o ispravă în privința aceasta, ar fi bine ispitită treaba în *Sinod*, că oare ce e cauza, și că oare în ce chip s'ar putea ajunge și aici la ceva rezultat bun?!

O altă chestie, de interes comun, ce ar trebui să ne preocupe pe toți ar fi și *înființarea școlilor noastre de adulți.*

În aceste sinoade protopopești deci s'ar putea aduce o hotărâre generală: că în fiecare comună să se înființeze școala de adulți. Aceasta ar ajuta mult, căci și așa toate statisticile din anii trecuți nu mai slăbesc cu învinuirea, că noi românii am stă mai inferior în privința culturii, fiind la noi cei mai mulți analfabeți!

Prin urmare preoții și învățătorii am face foarte bine dacă în bunăînțelegere și umăr la umăr ne-am da toată siliștea de a împărtași tot mai multă lumină poporului dela sate. Astfel în Dumineci și Sărbători prin aceste școli de adulți s'ar putea ajunge multe și pentru noi nespuse de însemnate progrese! Iată dar pentruce ar fi foarte potrivit aceste chestiuni de interes comun discutate în plen cu ocaziunea întrunirilor preoțești.

Deoarece apoi sinoadele protopopești întotdeauna sunt (sau dacă nu sunt, ar trebui să fie) împreunate cu misiuni populare, ar fi de dorit ca și bisericește să înaintăm cu pași mai grabnici! Ar trebui a afla un modru de-a alunga și nimici cu totul relele învechite și înrădăcinate afund în inima poporului și astfel a ne scăpa parohiile de veninul nimicitor a atâtor rele, ce ne împresoară! Iar spre aceasta îndeosebi avem lipsă de-a lupta împreună și de-a ne sfătui mai mulți, căci ochii mulți totdeauna mai multe văd. În aceste adunări apoi sfaturile și povețele celor bătrâni, scoase din experiențele câștigate în decursul pastoririi lungi vor fi ascultate cu multă plăcere și interes de către cei mai tineri.

Deci nu ar fi lucru neînsemnat a ne sfătui în aceste adunări preoțești despre relele, cari bântue mai mult sau mai puțin parohiile noastre

și apoi a știrici după leacul acela care ar fi mai potrivit pentru sanarea acestora! În acet chip doară am afla ceva leac pentru apărarea comunelor noastre de mulțimea năvalnică a »*pocăiților*« și »*concupinarilor*.«!

Iar pentruca în privința aceasta să obținem rezultate și mai sigure ar fi bine, ca aceste adunări preoțești împreunate cu misiuni populare să se țină mai vârtos în acele parohii, cari sunt mai mult expusă acestor fel de rele amenințătoare. Prin aceasta însă nu vreau să zic aceea, că în celelalte parohii, unde astfel de primejdii nu să găsesse, ar fi dispensate de-a vedea în mijlocul lor o atare întrunire folositoare! Nu! Căci de progres în toate părțile avem lipsă! Numai cât mai întâiu datorința noastră este a ajutama pe cei mai nepuțincoși, cari zac nemișcați în întunerecul perirei!

Prin urmare aceste adunări să fie îndreptate spre curățirea și delăturarea relelor celor multe, ce ne apasă greu parohiile. Și apoi în acest chip purcezând noi, vom avea sinoade protopopești, unde să va lucra întotdeauna cu adevărat zel apostolic pentru binele și propășirea neamului nostru românesc!

Buteni în 1 Martie 1908.

Ioan Turdean,
preot gr.-cat.

Vești bune. Primit următoarea scrioare, căreia cu plăcere îi facem loc.

Paris, 15 Februar 1908.

Prea Stimatelor Domnule Redactor!

Îmi permit cu onoare a Vă ruga, să binevoiți a da loc în mult prețuitul D-Voastre Ziar „Unirea” acestor interesante rânduri: „Berliner Anzeiger” scrie: în unul din numerile trecute un interesant articol despre perseveranța, asiduitatea și puterea de muncă neînchipuită a unui român în Germania, — Berlin — Doctorul Hâncu, român din Ardeal și anume iată ce zice sus numitul jurnal:

Dnul V. Hâncu Doctor în Medicină și Chirurgie dela Facultatea de Medicină din București și Șef Farmacist al spitalelor Eforiei, obținut un concediu de doi ani dela București în 1905 pentru studii în străinătate și anume: la Berlin. Aci în laboratorul de Chimie și Farmacologie al celebrului Prof. Thomas, în curând și-a câștigat simpatia și încrederea profesorilor săi, numit fiind și medic onorar al laboratorului.

De remarcate sunt consultările ca medic ale Dlui Dr. Hâncu de unde a primit scrisori cu elogiile cele mai mari pentru Dsa și anume: în Potsdam, Spandau, Halensee, în Steglitz ș. a. al căror diagnostic și tratament a atras atenția lumii medicale, iar rezultatele au fost uimitoare, etc.

Mai de remarcate sunt însă lucrările Dsale științifice în raport cu scurtul timp, descoperiri asupra cărora la Societatea de Chimie a savanților germani s'a discutat în mai multe conferințe și anume: 13 Dec. 1906 împreună cu Drul Mannich a publicat două din celea mai interesante lucrări prima: „Despre condensarea Cyclohexanonului“ a doua; „Despre Triphenylen“ apărute în „Berichte der deutschen Chemischen Gesellschaft.“

Cel mai important fapt însă care-l ridică mai mult în fața noastră și a celor ce-l cunosc e, că: Dsa se rupe de universitatea din Berlin și de profesorii care-l apreciau așa de mult — și pleacă la Bonn pentru a-și susține Doctoratele în Philosophie și Phisico-Chemice. „Nu pot tolera ca în Diploma mea să fie iscălit un om, de care nu mă pot debarasa.“ Dl Dr. Hâncu ne-a dat prin aceasta una din celea mai frumoase lecții de patriotism și de care ar trebui să profităm, căci deși străin și de nimeni cunoscut la Universitatea din Bonn, însă

mândria și sentimentul de „aut aut“ pe de altă parte stăpân al lucrărilor și materiei sale n'a șovăit; iar Bonnul vechea cetate a Prinților, Graților, și Magnaților l-a primit și în timp de 25 zile Drul Hâncu obține laurea: *Suma cum laude*, iar la lucrări: *laudabilis*. Primirea Dsale la Berlin la întoarcerea dela Bonn, e o mândrie a noastră și a studenților ce l-a primit la gara Potsdam, — discursuri și flori nu se mai sfârșau.

Știți D-Voastră ce am putut prinde din discursul Dlui Hâncu? „onoarea ce mi-se face din partea sexului frumos german a frumoasei Germanii pecum și a studenților germani nu știu dacă o merit și nu știu pentru cari fapte. Eu n-am făcut decât o singură deosebire și anume, că: pe când eu mi-am trecut doctoratele la Bonn, toți studenții din Bonn vin și își trec examenele la Berlin“ — frumoasă comparație! un tunet de ura ne-a despărțit. Dintre lucrările Drului Hâncu prezentate la Bonn, pot citi între altele: „Tautomerizarea seriei Monochetonelor Cyclice“ și anume: 1. Tautomerizarea Cyclohexanonului. 2. Tautomerizarea Carvonului. 3. Metha methyl Cyclohexanonului. 4. M. m. Pulegonului. 5. M. m. Menthonului. 6. M. m. Orto-Methyl Cyclohexanonului. 7. M. m. Suberonului. 8. M. Para-Mettyl Cyclohexanonului. 9. și Tautomerizarea clopentanonului. 10. Acidul Adipinic și Glutaric etc.

La 5 Ianuar numit fiind Asistent privat al laboratorului de Chimie din Berlin de sub conducerea Prof. Thomas, Doctorul Hâncu ne mai prezintă în scurtul timp încă trei lucrări împreună cu Drul Herzog și anume: 1. Diphenylharenstoffchlorid zur quantitativen Bestimmung der Phenol Gruppen. 2. Darstellung von diphenylierten Saureamiden mittels Diphenylharenstoffchlorid. 3. Ueber Pinpinela saxifraga und darstellung des Pinpinelin mit

seiner Chemische Konstitution. Când la 8 Februarie Dsa părăsește Berlinul în regretele tuturor celor ce l-au cunoscut și pleacă la Paris.

Rândurile acestea mi-a umplut inima de bucurie, am căutat să întâlnesc pe Dnul Dr. Hâncu și să i-le predau. Târziu de tot pe la oarele 8 seara l-am putut afla în laboratorul de chimie biologică al Facultății de Medicină din Paris, unde e numit Asistent și preparator de Cursuri al Savantului Prof. Gautiner. În aceste rânduri se oglindește purul adevăr, cuvintele mele ar fi de prisos. Cetitorule apreciază-l și tu.

P. V. D.

Unirea bisericilor. În timpul mai nou s'a atins în zările noastre chestia unirii bisericilor românești. S'a făcut multă vorbă și de particula „Filioque“. Fiind aceste chestii pe tapet, spre a lumina cât decât și din parte-mi chestia am aflat de bine să comunic, celor ce să interesează de cauză, cele nouă întrebări ce le-a adresat Vladimir Solovieff, profesorul dela universitatea ortodoxă din Moscva, arhipresbiterului din St. Petersburg I. Platonow și prin el tuturor capilor bisericii neunite:

I Porunca aceea a sinoadelor ecumenice, ca simbolul nicean de credință să se păstreze nevătămat: la spiritul ori la litera, la sensul ori doară la cuvintele simbolului niceno-constantinopolitan se refereste oare?

II. Acest cuvânt „Filioque“, adaugându-să la textul original al simbolului niceno-constantinopolitan oare eresie conține în sine? și dacă da, atunci în care sinod ecumenic s'a osândit această eresie?

III. Dacă adaosul amintit, care în bisericile

FOIȚĂ.

MOȘUL.

— fragment. —

E înalt, adus însă tare de spate, cu barba albă tunsă, cu ochii albaștri șterși, cu fața brăzdată de pârăiașe. Stă cu căciula în mână și nu știe pe unde să deschidă.

În urmă dă de zar, își pune căciula în bătă și-o lasă la ușe. Intră încet, cu șifală, cu mâinile roși de frig. Se șterge cu dosul palmei întregi pe mustațele retezate, țepoase.

— Am venit să mă plâng la domnul părinte, că m-o bătut, m-o bătut rău, tot cu săcurea m-o pisat, i-a pe aici uită. Stai numai să-ți arăt, să vadă domnul părinte!

Și voi să-și desbrace mânecarul de ață albă, rărit de multă purtare. Sub el un pieptar zmolit, pătat de petece, se îmbumbă numai în doi bumbi de piele.

— Las nu te mai desbracă. Cred eu și așa dacă îmi spui Dta, moșule.

— Că numai am vrut să m'arăt. Că m-am arătat și la birăul. Și el o zis să merg la doctorul să facem vizirepert. Vezi, că m-am arătat și lui.

— Cine zici, că te-a bătut?

— Muerea care șede la mine. Vezi de dragă, că Dta nu ști. Apoi eu am avut copii, copiii mei. Da nu mi-o trăit nici unul.

Așa eu am rămas la bătrânețe fără leac de ajutor. Că rudenii n'am. Așa dacă am ajuns fără leac de ajutor, ce m-am gândit? S'adun în jurul meu vre-un om bun să mă grigească. Aveam casă și ceva averuță. Acum să vezi Dta, că omul s'a găsit în grabă. Da eu, poate m-am temut de atunci de rău, că am făcut contract cu el și cu muerea lui. Și contractul zice așa: bătrânul până trăește să capete mâncare câtă i-a trebui, și apă de beut, și foc de încălzit și haine de îmbrăcat. Și contractul l-o ținut ei până într'o vreme. Aveam în schimb casa și moșioara mea.

Da dela o vreme a început să le fie greu de mine. Se uitau urât la mine și mă pizmuiau. Imi azvârleau bucătura ca la un câne. Da eu ce puteam face? Răbdam că alta ce să fac. Când au văzut că n-au ce-mi face, femeia s'a prins cu răul. Mai ghionturi, mai o lovitură. Da zău să mă crezi, că nu mințesc. Am fost și la lege pentru asta. Și le-a bătut legea nasul la amândoi. Și a zis județul cătră ei așa, arătând spre mine: Vede-ți aici pe moșul? Aveți contract să-i dați până trăiește pită de mâncare, apă de beut, haine de îmbrăcare. Că dacă nu, vedeți pe mama dracului, ticăloșilor. Iar pentru învătătură cinci zile temniță fie care. Așa a zis județul, cum ți-am spus Dtale, da eu nu m-am folosit cu nimic. Că mai rău s'au purtat cu mine. Dar am tot răbdat până acum. Acum n-am mai putut. Că mi-s bătut rău, tot vânăț m-a făcut. Să vezi numai.

Și bătrânul iar cercă să se desbrace.

— Las moșule, cred eu dacă-mi spui Dta. Da acum ce vrei să faci?

— Vreau să-mi scot vizirepert dela doctorul să bag la judecată. Că am avut martori. Nu ni-a bătut în casă la mine, ci în vecini. Acum nu i-a fost destul că mi-a luat țolul, — și-a fost țolul meu de nu mai am eu ce mai coperi, — da umblă să mă chiar omoare.

— Eu aș zice să te împaci ce ei. Uite, nici după întâia pără nu te-ai folosit cu nimic. Nu-i bine să ți-i faci dușmani și mai mari.

— Am gândit și eu, dragul meu, dar vezi c'asa iar n'o mai pot duce. Vreau să mă limpezesc odată încă. Să le mai spună dl județ pe cum sună contractul. De aceea aș vrea să-mi scot scrisoare dela doctorul.

— Eu nu cred să le folosească ceva. Dar e drept iar că nu-i poți lăsa să facă ce vreau eu Dta. Ar trebui atunci să ceri dela doctorul o adeverință.

— Că nu-mi dă dragul meu.

— Cum să nu-ți dee?

— Am fost, dar zice că să-i dau întâi un zlot. Apoi eu nu am zlot, da nici un crițar n'aș avea să-i dau. De aceea am venit la Dta, doar i-ai zice să-mi deie și fără bani ca la un om sărac.

— Iți va da moșule de bună seama.

apusului în veacul al VI a e- it la iveală¹⁾, iar în răsărit în al VII a devenit cunoscut²⁾, cuprinde în sine eresie: cum s'a putut întâmpla, că cele două sinode ecumenice din urmă, adică al șasălea dela anul 680 și al șeptelea dela anul 787. nu au osândit erezia aceea, și nu au anathemizat pe cei-ce o au primit-o, ba chiar din contră au rămas cu ei în unire bisericească?

IV. Dacă nu se poate cu siguranță afirma, că acest adaus este erezie: atunci nu-i stă oare în voia liberă a unui fiecărui creștin ortodox, ca în privința aceasta să țină părerea sfântului Maxim, Mărturisitorul, care în epistola sa scrisă către preotul Marin aproabă adausul amintit și îl explică în înțeles ortodox?

V. Cari sunt, afară de Filioque, celealalte doctrine eretice a bisericii romane, și care sinod ecumenic le-a anathemizat?

VI. În acel caz, dacă suntem siliți să recunoaștem, că biserica română nu a păcătuit prin erezie, ci prin schismă. după ce, după definițiunea exactă a sfinților Părinți, schismă atunci se comite, când o parte oarecare a bisericii, adică credincioși de-a ei clerici ori laici, din cauze de rit ori de ceva chestiune disciplinară, s'au rupt de autoritatea

¹⁾ Ba fostul profesor neunit dela teologia din Chalkis, mai târziu mitropolit a Castoriei în cartea sa *Ekklesiastikē historia* (Constantinopol, 1886 și 1884, II. 131) mărturisește că în unele biserici a apusului, pe cum în Spania deja la începutul veacului al V eră adaus Filioque la simbol pe cum să vede din conciliul I. din Toledo ținut la 400.

²⁾ Doctrina însăși, abstrăgând dela adaugerea la simbol, a vestit-o și a crezut-o biserica orientală dela început, totdeauna. Căutând scrierile sfinților Părinți orientali, acurat cu cuvintele »dela Tatăl și dela Fiul« ori »din Tatăl și din Fiul« am aflat-o doctrina aceasta la următorii Părinți orientali, Didim Alexandrinul, Atanasiu, Gregoriu Nazianzenul, Gregoriu Nissenul, Epifaniu, Vasiliu Marele, Ioan Gură-de-aur, Ciriil Alexandrinul, Atanasiu Sinaitul și în fine în simbolul Atanasian, și în sinodul din Seleucia (dela an. 410).

Nu-i om rău. Dar poate a voit să te fe-rească de neplăcerile ce poate Ți-ar urmă după aceea. Voiu vorbi eu cu dumnealui.

* * *

Intr'alta zi moșul vine voios, cu scri-soarea în mână.

— Acum atâta am mai voit. Să-i duc în fața legii să le mai spună odată județul, uitându-se la mine: — Vedeți pe moșul de-acolo? Aveți contract cu el să-i dați pită de mâncare, haine de îmbrăcat, apă de beut.

Și mulțumind, pleacă sprijinit în cârje, frânt de spate, cu capul plecat, în straietele lui cârpite, în vântul de afară.

I. Agârbicean.

**Cărți postale ilustrate,
cu vederi din Blaj.**

Bucata 6 fileri. — Suta 5 cor. franc'o

legitimă bisericească: e întrebarea, de care autoritate legitimă s'a rupt biserica română?

VII. Dacă biserica română nu are păcatul ereziei și dacă nu o putem numi nici schismatică, fiindcă peste dânsa nu este o auctoritate mai mare decât ea de care s'ar fi rupt: nu suntem oare siliți să recunoaștem, că această biserică a rămas partea întregitoare a unei, ortodoxei biserici a lui Hristos, și că prin urmare desbinarea dintre biserici în privința religioasă și bisericească e cu totul nemotivată și nu e altceva decât opera politice omenești?

VIII. Dacă despărțirea noastră de biserica română nu se bazează pe nici un principiu admisibil: oare nu suntem obligați noi toți creștinii ortodoxi, cari mai mare pond punem pe cele dumnezeiești decât pe cele omenești, să lucrăm într'acolo, ca între răsăriteni și apuseni, să se restabilească unitatea bisericească — și încă spre binele chiar a bisericii întregi?

IX. Dacă pentru noi e datorința restabilirea unității bisericești: oare iertat ne este nouă să amânăm, din cauza păcatelor și imperfecțiunilor celor din partea cealaltă, împlinirea acestei datorințe?

Iată din ce punct de vedere trebuie privită unirea bisericilor.

Un bărbat mare a bisericii neunit le adresează acestea întrebări către frații săi neuniți.

Cei ce doresc din inimă unirea bisericilor, să deie răspuns la acestea întrebări!

Virgil Pop.

Despărțământul Sibiu al Asociațiunii și „Luceafărul“. Constatăm înainte de toate, că „Luceafărului“ nu i-a trecut nici acuma năcazul pentru observările prietenești și binevoitoare, ce ne-am permis ai face. O dovadă mai mult, că aievea s'a *sibiensit*. Culmea și-a ajuns-o însă cu Nr. 5 apărut acum, în care dând seamă de conferințele despărțământului Sibiu, reproduce, aproape vorbă de vorbă, conferența învățatului profesor seminarial Dr. Ioan Lupaș despre „triumful ideilor moderne asupra acelor medievale“. Și o face aceasta fiindcă i-se dă prilej să hulească cu o ortodoxă răntate biserica catolică.

După cum știm noi, în un paragraf din statutele Asociațiunii se spune espres, că chestiunile religioase nu se pot discuta în adunările acestei societăți. Și mult ne mirăm, cum de președintele despărțământului Sibiu, pe care noi totdeauna ne-am făcut o plăcere să-l considerăm ca pe un personaj mai pe sus de miseriile ordinare, — cum de a îngăduit ținerea acestei conferințe? Căci dacă e vorbă să ne luăm la întrecute, am putea și noi să discutăm în conferințele despărțământului Blaj unele teme, care n'ar fi pe placul marilor savanți dela Sibiu. Am putea de pildă să vorbim și noi despre cauzele schimbării patriarhilor dela Constantinopol tot la trei ani. — ori despre simonia și Sibiul, — sau despre Mitropolitul Miron și morala, — și despre multe alte asemenea chestiuni, dar noi gândim, că acum, când esistența noastră națională e așa de greu amenințată, când școalele noastre sunt în pericol de a ne fi răpite, — e cea mai mare prostie a-ți pierde vremea în huliri și batjocoriri nedemne de un om inteligent. Și

incredințăm pe onorabili colegi dela „Luceafărul“, că pe tema aceasta noi nu-i vom urmă. Regretăm, că în un timp așa scurt ei au căzut așa de mult dela înălțimea la care s'au fost ridicatprino muncă sinceră și cinstită, și și-au luat rola nevrednică, de a-și râde de credința poporului, pe care ei n'o mai au.

Maghiarizarea școalelor grănițarești.

Din țara Făgărașului se scrie „Gaz. Trans.“ despre un ordin monstruos al comitetului adm. din comitatul Făgărașului, prin care se decretează, că celor mai bune școli românești, foste grănițarești din comunele: Viștea-inferioară, Copăcel, Lisa, Mărgineni, Berivoiulmare, Ohaba, Tohanul-vechiu, Scorei, Țintari, Vaida-recea și Voila, li-se confuscă de-a dreptul limba română ca limbă de predare și li-se impune ca în viitor singur numai în limba maghiară să mai propună. Ordinul zice din cuvânt în cuvânt: „Declărăm numitele școli ca școli cu limbă de propunere maghiară, cu acel adaus, că elevilor cu limba maternă română începând din clasa III. în sus să li-se propună în câte două oare în săptămână limba română pe baza cărții de cetire.“ Se dă mai departe ordin inspectorului reg. de școale din Făgăraș, ca toate școalele aici enumerate să le inducă în așa numita „carte fundamentală“ a școalelor cu limba de predare maghiară.

REVISTE.

Din Patrie. Barabás Béla, președintele delegației magiare întors acasă și încântat de isprăvile bune ale Austriei, începe a-și pierde voia față de principiile patruzecișioptiste, și se însufletește pentru principii... austriace. Spune, că dacă Ungaria vrea să se măsoare cu Austria, trebuie să răstoarne tot ce a clădit până acum cu multă trudă și osteneală. 48 și 67 nu mai merită să fie baza politicii magiare, căci cu armele acestea Magiarii sunt neputincioși față de Austria. Deviza 48 și 67 trebuie să dispară, și să se facă un partid nou, pe bază economică, care eventual ar putea sta față în față cu Austria. Până când tractează Maghiarii chestiile economice die punct de vedere al dreptului public, ei sunt neputincioși. — Mirare, că și extra Hungariam est vita, și încă mai bună, ca în Ungaria, căci Barabás se miră de puterea economică, adevărată putere, a Austriei.

Germania. La 27 Februar n. s'a primit proiectul pentru desproprietărea Polonilor în senatul prusian cu 142 voturi contra 112, o majoritate cât de neînșămnată în cazul de față, căci între cei ce au votat contra proiectului sunt oameni dis-

tinși cu poziții înalte, cum e fratele reginei cardinalul Kopp, o parte însemnată a nobilimii, prinți din apropierea regelui. Contra proiectului au votat și nobili germani din ostul Germaniei, cari cunosc foarte bine chestia polonă, și și pe ei li atinge „periclu polon.“ La desbatere au vorbit contra proiectului cardinalul Kopp, foarte aspru Contele Oppersdorf (centru), Contele Häseler, Tschammer și alții, așa încât Polonii au fost foarte îndestuliți cu vorbirile acestora, dintre ei n-a vorbit numai prințul Radzivill. — Despre proiectul primit a zis Tschammer, că lasă o umbră groasă asupra scutului de onoare al Prusianilor.

CORESPONDINȚE.

Dela Feneșul săsăsc.

Fruntașa parohie Feneșul săsăsc din tractul protopopesc al Clujului, a avut la 26 Ianuar n. o adevărată zi de sărbătoare, din prilejul introducerii și instalării în slujba de paroh a tinerului preot Ioan Isaic.

Acest popor, care doară singur mai păstrează în acest ținut în marea străinismului nota românismului adevărat, în măsura cerută s'a gătit în timp scurt de o zi și jumătate să facă o frumoasă primire doritului inimii sale.

Duminecă în 26 Ianuar des de dimineață se apropiau cete, cete de bărbați și femei, tineri și bătrâni spre impunătoarea biserică zidită de neuitatul canonic din Blaj Demetriu Caianu. O ceată foarte mare de bărbați, pleacă dela biserică în frunte cu 6 prapori spre a întâmpina la marginea satului din spre Cluj, pe noul lor părinte, care venia însoțit de protopopul Dr. E. Dăianu. Ajunși acolo — la o distanță de 2 kilometri dela biserică, prin graiul învățătorului Ioan Caian, salută pe noul preot, care adânc mișcat, le mulțumește pentru dragostea ce le-o arată întâmpinându-l în un ger așa de mare și la o distanță atât de însemnată și le făgăduiește că se va sili din toate puterile, ca să le fie un părinte grabnic spre ajutorare în toate lipsurile de orice soi ar fi acelea. Imposantul convoiu să înșiră de două părți ale drumului și în frunte cu praporii și în mijloc având trăsura, cu care venia protopopul instalator și noul preot, în sunetul clopotelor pleacă și vin spre biserică, unde eră așteptat de grosul poporului credincios. Aici învățătorul Ioachim Pop, adânc emoționat de priveliștea măreață, ce se înfățișă prin apropierea însoțitorilor noului preot și închegarea lor cu mulțimea credincioșilor și străinilor postați înaintea bisericii — în cuvinte călduroase, purcese din o inimă însuflețită de gândul, că aceasta comună bisericăscă primește — un tiner și distins preot — bineventează pe cel ce în numele Domnului vine în mijlocul lor spre a-i păstori.

Părintele Isaic le mulțumește din nou și cu vocea vibratoare de emoțiunea ce-l cu-

prinse cu desăvârșire, le arată programul cu care vine: „Ora et labora!“

Protopopul și noul preot intră în biserică și încep sf. liturgie împreună cu administratorul interimar Eugeniu P. Păcurariu, capelan în Cluj, care servise deja utrenia.

Cântările dela sf. liturgie le-a executat foarte frumos corul mixt, instruat și condus de harnicul și inteligentul învățător Ioachim Pop. După evanghie Eugeniu P. Păcurariu, suie amvonul și în o predică simțită i-și ia rămas bun dela credincioșii săi de două luni și jumătate, îndemnându-i ca dragostea și ascultarea cu adevărat fiască ce i-au dovedit-o dânsului, s'o arete și nutrească necontenit și față de fiitorul lor preot.

La sfârșitul sf. liturgii protopopul Dr. E. Dăianu în cadrul unei pătrunzătoare vorbiri, și emoționat până la lacrimi introduce pe noul preot, lăsând ca adm. interimar să-i cetească în auzul poporului, decretul de denumire, apoi predându-i evanghia, crucea și cheile, lasă loc noului preot, cari din înălțimea amvonului, rostește o preafrumoasă cuvântare, arătând sarcina ce a luat asupra sa, și nădejdea în darul preabunului Dumnezeu, dela care așteaptă tot sprijinul și tot ajutorul în plinirea datorințelor sale cu toată acuratețea și conștiințiositatea.

După introducerea, ofițanții civili, și întregă inteligența străină din loc, felicită cu vădită bucurie pe simpaticul preot al Feneșului săsăsc.

Seara la ceasurile 7^{1/2} în una din salele de învățământ ale școlii a avut loc o producțiune teatrală împreună cu câteva cântări de cor mixt sub conducerea învățătorului Ioachim Pop. Socotind timpul scurt în care au putut și au știut să se pregătească mai cu de-adinsul, atât piesa „Arvinte și Pepelea“, cât și cântările de cor, au fost cât se poate de reușite.

Terminându-se producțiunea, inteligența și poporul au avut o cină comună, frățească, la care s'au rostit și toast.

Raportorul.

Din America.

445 N. Lincoln Ave Aurora Ill.

Decând m-am reintors în America am mai primit epistole dela confracții mei din Transilvania și Ungaria în cari cer informațiuni despre stările din America și-și exprimă dorința de a veni aici. Se vede, că în prețuita „Unire“, s'a uitat a se aminti, că eu aș fi fost pe acasă și, că deocamdată au plecat în America trei preoți, și că nu e tocmai consult, ca mai mulți preoți să vină; căci altcum nu pot pricepe multele corespondințe ale confracțiilor mei! Nu e vorbă, cu multă abnegațiune, și cu o stăruință de fier, ar mai putea subsista doi trei preoți, dar nu recomand în împrejurările de acum să mai vină preoți. (S'a luat notă. Red. U.)

Crisa care bântue în America o simțesc cu toții! După bunăstarea cu care erau dedați emigranții și mai ales Românii, nu cugetau, că să poată veni o lipsă așa de mare ca și aceea care bântue acum! Mulți s'au aflat nepregătiți, căci în timpuri bune n'au pus la o parte aproape nimica, alții au venit din patrie, cu toate, că au fost avertați despre răutatea timpurilor, și sărmanii au

rămas fără un filer, iar acuma duc viața în cea mai mare mizerie!

În atari împrejurări și preoții resimțim această criză!

Criza aceasta despre care atâta și atâta s-a vorbit provine din mai multe cauze.

Cea dintâiu este specula păcătoasă, exploatarea bunei credințe a publicului, care să încredea în unii, ca în oameni cnești. Acestia folosindu-se de liberalitatea legilor americane, abuzează de încrederea publicului, cu ai cui bani făcură cele mai hazardoase jocuri de bursă, au adus crăhurile ce pun în uimire lumea!

O a doua cauză a crizei este lupta între companiile trenurilor și între guvernul statelor. Aceasta este cauza adevărată a crizei.

Aproape în toate statele s'au redus prețul biletelor de tren. Mai înainte se plătea trei cenț de milă americană, acuma s'a redus la doi. Magnații trenurilor prin aceea au pierdut colosal! Amploiații făceau greve și cereau ridicarea plăților, companiile perdeau nespun prin reducerea tarifei, urmarea a fost scăderea prețurilor acțiunilor, și pierderea unei sume immense de capital: sute de milioane pierdute în scurt timp!

Ca răspuns la această lege de prețuri reduse, cari acum în statul Pennsylvania au fost declarată de anticonstituțională, companiile au răspuns cu aceea că au redus numărul trenurilor, așa că o mulțime de amploiați au rămas fără de lucru. S'a redus comerțul, s'a redus și aproape s'au închis toate fabricile unde să reparează vagoanele de transport căci multe au ajuns superficiale, și am ajuns la aceea, că 80 de mii de mașini, și peste 350 mii care de transport (60 mii la compania Pennsylvania) au rămas fără ca să se folosească.

Companiile trenurilor sunt în legături cu mari fabricanți și topitoarele cele mari sunt aproape toate în mâinile proprietarilor trenurilor, deci cauză comună sau mai bine: presiune tot de aceea să esercească și pe calea aceea. S'au închis fabricile, așa dară nu trebuie cărbuni, și iacă deodată industria Americii stă pe loc! Sutele de mii aplicați prin fabrici, mine de cărbuni au rămas fără lucru, și au plecat acasă; cari au rămas, tângesc.

Acuma că în statul Pennsylvania s'a declarat de anticonstituțională legea de reducerea tarifei la doi cenț, companiile având basă, vor începe procese, cari au să le câștige; dar până atunci ajunge pentru bietul popor.

Pregătirea la alegerea de președinte, și alegerea însași a președintelui preocupă opiniunea publică și partidele, cari pe toate căile voesc să presioneze reușirea candidatului partidului propriu, este asemenea una din cauzele celea mai de frunte a tângirei lucrărilor și întreprinderilor.

În mic, să întâmplă și la noi tocmai așa, pe timpul alegerilor. De să alege un notar, un birău, în satul acela nime nu să mai interesează de lucru. Dacă să fac alegeri dietali, cine mai rămâne să-și vadă de afaceri? Toți sunt preocupați. Așa și pe aici!

Alegerea de președinte al acestor state Vă puteți închipui cât trebuie să preocupe toată țara, și partidele, cea republicană și cea democratică cum trebuie să lupte!

Democrați ar fi partidul care apără interesele masei poporului în contra exploatarei nemiloase a avuțiilor iar partidul republican ar fi acela care apără interesele clasei bogatilor.

În partidul republican în timpurile din urmă, și mai ales prin Roosevelt multe principii democratice au fost însușite, așa că însuși capul partidului democrat, O'Bogan, a recunoscut, că principiile republicanilor conduși de Roosevelt sunt ale democrațiilor, și că partidul democrat spriginește întru toate partidul condus de republicanul Roosevelt.

Pe cum observați, partidul republican e împărțit în două părți și de aici atacurile unor senatori în contra lui Roosevelt, care are o politică democrată cu toate că aparține partidului republican.

Lupta la alegerea președintelui nu știm cine o va învinge. Cele mai mari șanse le are ministrul Thafth, pentru reușirea căruia însuși Roosevelt s'a luptat până acum și să luptă aprig. Partidul republican contrar lui Roosevelt, nu știe ce să facă, căci prea mulți aspiră la preșidenție și așa nu candidează, de alta parte nici nu sunt oameni cari să strălucească prin genialitatea conducerii afacerilor publice. Acest partid caută un om potrivit, ca să fie președinte, să măie apa pe moara lor, și amenință lumea cu sistarea tuturor întreprinderilor, de nu va vota cu candidatul lor.

Acuma o să vedem ce va mai fi!

Preoții cari au venit ne-am împărțit în trei părți. Unul în Windber Pa, unde este părintele Alexandru Pop, al doilea părintele Dr. Alexandru Niculescu a rămas în Cleveland O.; iar eu am mers să duc la îndeplinire cea ce am început în Aurora Ill.

Preoții cari doresc a veni în America fi rog, ca înainte de a pleca și a se hotărâ la acest pas, să se cugete bine. Eu văd de consult să vină numai de aceia cari au studiat în Roma, că numai de aceia își pot avea acelea raporturi și acele legături cari sunt, dacă nu de totului necesare, foarte folositoare, și ajută și ridică moralul sermanului preot înstrăinat de toți! Și doamne ce bucurie a avea cunoscuți și pretini cu cari îți mai ușurezi durerea sufletului!

Dr. Epaminonda Lucaciu.

Noutăți.

Convocare. Adunarea Despărțământului „M-Ludoș” aparținător Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din Arhidieceză se va ține la 24 Martie 1908, la 9 oare a. m. în sala școlii gr.-cat. din M-Ludoș, la care sunt invitați toți membrii acestui despărțământ pe cum și binevoitorii școlii române. Murăș-Ludoș, la 3 Martie 1908. *Vasilii Morariu*, președinte.

Ziaristic. Primit următoarele șire: *Onorată Redacțiune!* Vă rog, să anunțați în prețuitul D-Voastre ziar, că începând din 17 Februarie am încetat de a face parte din redacția ziarelor „Lupta” și „Poporul Român.” Permiteți-mi, să rog pe această cale și pe domniile dela „Lupta” și „Poporul Român” să binevoiască a înregistra și domniile lor această împrejurare. — I-mi pare, că e

corect și necesar pentru orientarea cetitorilor lor, ca numitele ziare să dea avizul, ce îl cer și peste tot nu înțeleg ce gând sau ce interes ar putea avea să umble cu tănuiri. Al Onoratei Redacțiuni devotat stimător. Budapesta, 4 Martie n. 1908. *Lucian Bolcaș*.

Cancelarie advocațională. Dr. *Constantin Moga*, -advocat, aduce la cunoștință că și-a deschis cancelaria advocațională în Brașov, Șirul Botelor Nr. 22, în casa „fundațiunii Iuga” curtea Filialei „Albina”.

Precauțiunea asigură viitorul. M. K. om sănătos din Bod de lângă Brașov s'a asigurat în Octomvrie 1904. În Maiu 1905 s'a bolnăvește și după puține zile moare. Ca premiu de asigurare a solvit numai cor. 131-94, dar prin această sumă a mântuit familia sa de mare mizerie, căci aceasta a căpătat dela „Transilvania” cor. 4000. — bani gata!

Premiile literare ale „Familiei Române.”

Deschidem concurs de lucrări literare la următoarele premii:

I. Un premiu de 100 cor. pentru o narațiune luată din viața românească a vremilor trecute.

II. Un premiu de 30 coroane pentru o poezie.

III.—IV. Două premii de câte 20—20 cor. fiecare, pentru câte-o schiță, ori poezie.

Lucrările sunt a să trimitte până în 31 Martie n.

Manuscrisurile, anonime, să fie scrise numai pe o față a hârtiei, având o margine albă și fiind însoțite de un plic, ce va cuprinde numele autorului.

Scrierile, cari să vor admite la concurs, vor fi publicate în „Familia Română”. Acordarea premiilor se va face pe temeiul unui plebiscit, pentru care ne vom adresa cetitorilor noștri

Rezultatul plebiscitului se va publica în numărul din Dumineca Floriilor al „Familiei Române”. Tot atunci se va face distribuția premiilor.

Redacția revistei „Familia Română”. Budapesta V strada Csáky 13.

Un nou proces al „Foi Poporului.” „Foi Poporului” din Sibiu i-s'a intentat un nou proces de presă, fiind incriminat articolul „Cu ce suntem datori urmașilor” publicat în Nr. 47, dela 1 Decemvrie n. 1907. În articol s'a arată cum sunt persecutați preoții slovaci naționaliști și cât de mult avem să fim noi mulțumitori strămoșilor noștri, că ne-au păstrat bisericile naționale, iar vrednici de ei vom fi numai așa, dacă vom lăsa și noi urmașilor noștri biserică, școala și limba noastră, curate și intacte. Responsabilitatea a luat-o redactorul, dl Silvestru Moldovan.

Constituire. „România Jună,” Viena Societate academică social-literară, pentru semestrul al II. al acestui an. s'a constituit în următorul mod: Președinte: Iancu cav. de Popescul inginer; Vicepreședinte: Alcibiades Cărăuș, stud. chem. Secretar de externe: Demetrie Marmeliuc, stud. în lit. Secretar de interne: Constantin Oancea, stud. med. Cassier: Eugeniu cav. de Păunei, stud. în lit. Controlor: Iuliu Br. Docolin, stud. med. Bibliotecar: Isidor Vitencu, stud. geod. Econom: Constantin cav. de Zoppa, stud. jur.

Petreckeri. Doamnele și domnișoarele române din Năsăud, invită cu toată stima la serata costumată-dansantă care o vor aranja împreună cu producții variate și cu buffet Duminecă, la 8 Martie n. 1908 în sala de gimnastică dela gimnaziul din Năsăud. Venitul curat e destinat pentru fondul mesei studenților dela gimnaziul din Năsăud.

Mulțumită publică. Din prilejul morții iubitelui prieten Nicolae Agărbicean, stud. med., cassarul societății noastre, au recumpărat cununa în favorul „Carmen Sylvei” următorii domni, colegi și cunoscuți ai defunctului: Gh. Birlea, st. med., N. Butean, st. med., G. Cutean, st. farm., Alexandru Dobrescu, st. med., E. Negruț, st. jur. și Iul. Vicaș, st. med., la oaltă 10 coroane.

Condolente pentru pierderea lui Nicolae și-au exprimat fostul lui profesor, dl Dr. E. Dăianu, protopop în Cluj, „România Jună”, soc. acad. română în Viena „junimea” din Cernăuți și dl Alex. Dragomir, st. jur. ca fost conșcolar. Tuturor acestor domni le aducem și pe calea aceasta adâncea noastră mulțumită. Graz la 14 Februarie 1908. Comitetul soc. acad. române „Carmen Sylva.”

Pentru promovarea pietății. La păr. Dr. Iuliu Florian în Cluj (Jokai u. 6) se găsește de vânzare iconițe sante a P. C. V. Maria povățuitoarea noastră, cu 12 rugăciuni în onoarea ei, scoase mai ales din paradis. Aceste 12 rugăciuni, numite „Cununa Preacuratei,” cetite sara de membrii unei familii, sunt menite să promoveze evlavia. Prețul lor e de 60 fil. Tot acolo se găsește medalii de a P. C. Fecioară, pentru prețul de 10 fil. bucata. Le recomandăm cu tot adinsul.

Apucături la vinderea sămânțelor. Că ce e în stare se facă oamenii, cari pescuiesc în turbure să poate vedea din împrejurarea, că unii comercianți astuți, cari vând sămânțuri, și le-au provăzut cu Numărul curent al pretcurentului lui Mauthner, ca astfel cumpărătorii să creadă, că vând sămânțele lui Mauthner. — Cumpărătorii să fie cu băgare de seamă și să se uite, că dacă pe învălitoarea în care sunt sămânțele nu e pus numele lui Mauthner, atunci sămânțele nu sunt de ale lui Mauthner, recunoscute ca celea mai bune.

„Familia Română” apare la sfârșitul săptămânii cu un conținut mult mai bogat și decât cum a fost nrul 1. Un articol amănunțit despre moda de primăvară, cu ilustrații, va face bucurie damelor. Abonamentul 10 cor. pe un an. Redacția și Administrația: Budapesta V, strada Csáky 23.

A apărut:

„Sădirea și cultivarea viei”

de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.

Se poate procură dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

Cap treaz!

somn bun, nervi și musculatură sănătoasă are cine folosește Elsa-Fluidul lui Feller, care are putere recreatoare și vindecătoare. Duzină de probă 5 cor. franco să-le comandăm dela Eugen V. Feller, Stubița Centrale 82 (cott. Zagrab), Marian

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

8

„După aceea.“ zise el încet, „după aceea sosiră legiunile tale, divule Cezar! In fruntea lor eră Suetonius, carele se luă la luptă cu barbarii.“

„Și a invins?“ strigă împăratul. „Vai de el, dacă n'a invins! Voiu pune să-l ardă de viu.“

„Sublimule: a invins! Dar, divule, aci este o persoană, carea a luptat în rândurile prime, și carea îți poate face un raport mai amănunțit: Aemilius Plautus, fiul lui Plautius.“

Cezarul aruncă o privire amenințătoare asupra tribunului, dar după aceea surise și vorbi: „Tribunule, se pare că tu iubești într-o formă atât serviciul în războiu, cât și serviciul femeilor. Vorbește!“

Plautus pricepă înțelesul acestor cuvinte. Un moment rămase zăpăcit. După aceea însă păși liber și mândru până lângă treapta cea mai de jos a tronului și vorbi: „Mulți ani trăiască împăratul! Salute lui și legiunilor sale victorioase! Ii face plăcere, să-i raporteze despre victoria legiunilor sale credincioase?“

Cezarul dete din cap.

„A fost într-o trecătoare,“ vorbi Plautus, nu departe de Camulodunum. Aci Suetonius și-a pus în ordine legiunile: la spate pădurea, la dreapta și la stânga coline pentru scut.

Inaintea noastră, pe o câmpie mare, se întindea armata inamicului. La marginea estemă a câmpiei, în spatele inamicului, se ridică fortăreața de cară, unde se aflau, ocrotite femeile și copiii.

Legionarii stăteau ca zidurile de fier; în flancuri eră cavaleria în șiruri dese, iar cei ușor înarmați erau mai imprăștiați.

În trăsura aurită, trasă de patru cai albi ca laptele, înaintă Boudicca, regina Icenilor, dela trib la trib și-i îndemnă la luptă!“

„A plecat în războiu pentru a răsbună libertatea poporului, atacarea nevinovăției fetelor și maltratarea propriului ei corp,“ strigă Sigrun. „Intreg poporul întâmpină cu veselie pe regina sa, și cântecul de bătae răsună ca vuetul mării peste câmpia întinsă.“

„Lupta începă cu însuflețire. O grindină de săgeți acoperă pe legionari. Încet, paș de paș, înaintau acum acestia, ca un ic, a cărui vârș este întors cătră inimic. Inaintea lor se rostogoleă în infinit valul omenesc de corpuri jumătate goale, brunete și albe, pentrucă în șirurile inimice se aflau și femei și fete. Acum răsună tuba: cu sulitele întinse își croi cavaleria drum, pedestriimea îi urmă și, îngrozită, întreagă linia de bătaie a inamicului se desfăcă. Apoi începă omorul sângeros și un geamăt infinit de durere implă aerul....“

„Optzeci de mii acopereau câmpul de bătae,“ strigă legatul, „și aceasta a fost răsbunarea pentru Londinium!“

„Mama mea însă,“ vorbi Sigrun, „n'a putut suportă o astfel de rușine și să străpunsă cu sabia.“ Sigrun la aducerea aminte a acestei întâmplări înspăimântătoare, își apăsă mâinile pe inimă și șopti în ton dureros: „Legiunile trecură peste optzeci de mii de cadavre sângeroase prin țara întreagă și devastară totul prin foc și sabie. Ele aveau de gând ca pe sârmanul meu popor să-l șteargă cu totul de pe fața pământului. Dar s'au înșelat! Cu miile grăbiră Icenii din pădurile lor pentru a-și arăta supunerea față de mine, regina lor, și a strigă după răzbunare. Eu însă n'am voit nimicirea poporului meu: am voit pace! Și din cauza aceasta am venit aci, sublime Cezar, cu cei mai mari nobili din țară, spre a esoperă pace pentru poporul meu. Pretinde comori, câte voești: însă dă pace sârmanului meu popor!“

Împăratul se ridică. „Cine ar putea se refuze ceva unei implorătoare așa de frumoasă!“ strigă el. „Dupăce ne vom consulta cu *magister militum* și cu *ministerii* nostri, vom hotări condițiunile de pace și vi-le vom prezentă. Până atunci sunteți oaspeții mei.“

Vorbind astfel, stă se înghită cu privirea statora cea frumoasă a fetei, apoi se întorse cătră Tigellinus: „Pe Hercules, ce femeie! Mai frumoasă decât Juno, mai castă decât o Vestalină! Privește numai, ce statură, ce șolduri, ce bust, fără de nici o scădere! E mai frumoasă decât toate Romanele cele impoțonate. Pe Jupiter, voiu încătușa-o cu lanțuri de aur de tronul meu și în brațele ei voiu gustă bucuriile zeilor.“

El făcă semn cu mâna: audiența eră sfârșită. Senatorii se ridicară de pe scaunele lor, pretorianii își luară lăncile pe umeri.

Atunci deodată se făcă o mișcare printre șiruri; pretorianii se deteră îndărăpt și privirile tuturor se îndreptară spre intrare, sub a cărei perdele de purpură apără stătura înaltă a Agrippinei. Un moment ea rămase ca amețită; mânia și furia amenințau s'o nădușească. Cu o singură privire a ochiului ei ager a înțeles și cuprins starea lucrurilor. Ea strânse pumnii, și obrazii îi luară culoarea marmurei. Dar în același moment, când se văzū umilită, se îndreptă rece și mândră și păși spre tron.

O tăcere ghețoasă domniă. Nero se elătină; nu știă ce se facă, să-i meargă întru întâmpinare, ori să i-se arunce în brațe. Lucrul din urmă i-se părū mai cu cale, de oarece eră mai nepericulos.

Un suris fățarnic apărū pe fața sa; el întinse brațele și grăbi spre mamă-să. „Ce surprindere, scumpă mamă, că sosești încă înainte de închiderea adunării! Aveam deja teamă, că ți-s'a întâmplat ceva rău.“

„Nu,“ zise ea, fără de a i-se mișcă nici baremi un mușchiu al feței, „nu mi-s'a întâmplat nimic.“ Ea ținu o revistă repede asupra celor ce se aflau în imediată apropiere lângă tron. Văzū pe Seneca surizând batjocuritor și observă cum ochii lui Tigellinus luciau verde de răutate. Pentru astădată eră bătută total! Ea întrezări întreagă comedia și un suris desprețitor i-se așeză în jurul gurei. „Fiul meu,“ zise ea

încet și sărbătorește, „tu ai adus la bun sfârșit o cauză însemnată. Și sfetnicii tăi fideli desigur au găsit calea cea dreaptă —“

Ea aruncă o privire distrugătoare asupra lui Seneca și Tigellinus.

„Așa este,“ să grăbi a răspunde împăratul, carele eră vesel că baremi pentru un moment putea să se scuture de responsabilitate și să se refugieze dinaintea privirei înfricoșate a Agrippinei.

„Acum fusă te rog a dimitte această adunare strălucită.“ Apoi adaose încet și cu privire amenințătoare: „Noi amândoi vom vorbi de altădată.“

Nero dimise adunarea; favoriților săi însă le făcū sămăn, să nu să depărteze de lângă dânsul. Ii eră frică să rămână singur cu mamă-sa.

Agrippina observă la timp cursa; însă ea nu eră femeia, care să-și arete slăbiciunea înaintea altora.

Mândră și rece, cum a venit, a părăsit ea sala. Peptul însă sta să-i plesnească, după-ce perdelele să închisără în urma ei. „Trămurați, ticăloșilor dela tron,“ crășni ea, „trămurați dinaintea Agrippinei, carea nu va lăsa nerăzbunată insulta aceasta.“

Cu toate acestea ea simți că să depărtă bătută; în momentul următor însă deja făcea planuri de răzbunare. Ea strigă cu voce tare cătră omenii săi: „La câmpul lui Marte! La casa egipteanului!“ Și în timpul când să urcă în trăsura, zise încet lui Pallas: „Copilul e cerbicos! Dar nu cunoaște, pe Agrippina! Va fi o luptă ferbinte, fidelul meu Pallas!“

„Cu cât mai ferbinte, cu atât mai bine!“ zise bravul căpitan. „În orice timp sum gata să mor pentru tine!“ Ea-i strânsă mâna cu recunoștință și căli porniră la goană.

Capitul VII.

O masă lucullică.

În aceeași sară Plautus merse la palatul lui Calpurnius Piso; acesta eră un edificiu măreț cu grădini frumoase și cu apartamente aranjate pompos. Coloanele odăei de primire erau înfășurate cu verdețuri. Prânzitorul eră un apartament fucântător, care se deschidea cătră grădini; de aci să vedeă un lac încunjurat cu tufșuri de roze, pe carele lebede albe trăgeau brazde lungi și sclipicioase de apă.

Un selav îi luă toga, așa că el rămase numai cu tunica cea țesută cu fire de argint, carea permitea a i-se vedeă mai bine brațele cele musculoasă și umerii cei puternici.

Nomenclatorul îi strigă numele. Atunci veni senatorul și salută cu căldură pe tînărul său amic.

Pe când afară să întuneca, în apartamentul cel spațios începură deja a să aprinde lampelle cele de bronz și un miros amețitor de roze și iasmin pătrundea din grădini în sală.

Pe scaunele așezate în formă de potcoavă odihneau oaspeții, încununați cu roze și cu iasmin.

Sclavi tineri aduceaua mereu cununi nouă și turnau pe mâinile oaspeților apă răcoritoare, amestecată cu parfum.

Plautus eră orbit de strălucirea și pompa ce-l încunjură. Ocupându-și scaunul rezervat pentru dânsul, privi în jur de sine, și la dreapta sa văzu o femeie tinăra cu ochi focosi și cu gura surizândă. Obrazii ei moi ca mătasa aveau culoare trandafir, iar buzele îi sămăneau cu coralele mării.

Plautus rămase încântat. „Te salut,” zise el și să ridică de pe scaun, „te salut, încântătoare! Cum să te numesc, tu, carea ești mai frumoasă decât Venus?”

Fata își arătă dinții de mărgăritar. „Te salut, Aemilius Plautus. Ce ai pățit, de nu-ți mai recunoști prietunii?”

„Pe Jupiter, ochii mei sunt orbiți prin strălucirea frumuseții tale.”

„Lingușitorule,” amenință fata.

„Nu mă chinui,” se rugă Plautus. „Spune-mi, cum te numești!”

„Nu vreau se fiu crudă, Plautus! Inșă mă doare, că nu mă recunoști. De câte ori ne-am jucat la olaltă, ca copii?...”

„Iulia! Ești tu într'adevăr! Ah, ce fericire!”

Se uită la ea încântat.

„Eros nu poate fi mai rumenă decât tine!” zise el. Cât ești de frumoasă. Prea-măresc soarta și zeii, cari m'au adus lângă tine.”

„Preamărește mai bine pe gazda cea ospitală, carea ne-a produs această surprindere. Și eu mă bucur, că te văd, Plautus. Dar se tăcem, căci chiar acum au ales pe președintele festivității: Calpurnius Piso, însuși stăpânul casei!”

„Ah, Iulia,” zise Plautus, „aleagă pe cine vreau; eu numai pe tine te văd!”

Iulia roși. „Taci! Să începe cina, și Calpurnius va vorbi îndată.”

Intr'aceea sclavii aduseră smochine escelente, sardele și ouă; cărnăței siriani pe grătăr de argint; pe o tavă de aur aduseră o găină de aur, din aripile căreia cădeau ouă de păun. Apoi must și miere.

Calpurnius luă în primire dela un sclav sceptrul cel de argint, pe carele ridicându-l cu demnitate, vorbi: „Acum voiu face sfârșit libertății voastre! Dar voesc să fiu un stăpân blând. Jertfa primă lui Bachus!”

(Va urmă).

Corneliu Moldovan.

— Conferență. —

(Continuare).

Poetul ne duce pe aripile fantaziei sale departe în vremile de răstriește, când pământul țărilor române dunărene eră călcat ca o țară de jăf. Nesăturații vecini răvneau la bogățiile țării, sau se loviau de cerbicioșia acestui neam, ce nu vrea să-și știe capul plecat sub jug dujman. Prutul la o parte, Dunărea de alta, erau granițele puse de natură, cari stavileau năvălirile în țară, dând vreme neadormiților paznici ai pământului străbun, să ducă vestea în lung și latul țării, de marea primejdie ce se apropie.

La mieznoapte cerul arde în pară,
Din munți s'aude jalnic buciurmând,
Trimiși sosit-au veste aducând
Că-i jale grea și sabie în țară.

În sat devale-s vaete amare.
Femeile de spaimă bat mătânii,
Copiii fug, iar cară cu begenii
Se ncing la drum, pierzându-se în zare.

Pe sus trec ciori indepărtându-și zborul
Spre mieznoapte în pălcuri neguroase;
Iar un plăeș pe prispa unei case
Îngândurat, și-ascute'ncet toporul...

Îi poate ori cine gândi, jalea amară, ce aruncă în o viață liniștită. O astfel de veste îngrozitoare. Tot avutul adunat în crunte sudori se risipește și din o locuință modestă, dar încheagată cu pricepere și socoteală, în câteva ceasuri se alege nimic. Câte vise de fericire, plămădite în creri tinerești, nu dispar mai curund ca un fulger și câte gândiri și planuri mărețe, nu se prefac în fum. De aici atâta durere, atâta jale și des-nădejde! Neamul românesc însă, merit poate de o soarte mășteră să aivă parte de toate mizeriile vieții, s'a vânjosit parcă în mijlocul acestor năcazuri, ce au venit asupra capului lui, s'a făcut mai nesimțitor și de aici mai netemător de nenorocire și mai curajos:

Zadarnic vânjosele brațe
Plângând le înălțați căfră cer, —
Vitejii n'au vreme să plângă
Cât brațul mai poate să străgă
Cu sete, războinicul fier!

Sus fruntea! Trufia vrăjmașă
Să piară ca fumul în vânt,
Toți morții cer azi răzbunare,
Iar jalea robici amare
Zbucnește în al urii cuvânt!

Gătiți-vă iute de luptă —
S'apropie ceasul dorit
Când lanțuri de veacuri s'or frânge
Iar negre pârac de sânge
Pata-vor pământul iubit...

Și-acum — cântăreții durerii
Mult jalnica liră frângând
La coapsă oțele să-și prindă,
La arc coarda lirii să-ntindă —
Și în luptă să plece cântând!

S'a gătat totul. vaietele și jelanii e de prisos, mirosul de fum și corul roșit prevestesc apropierea hoardei dujmane, cei nepuntincioși de a purta arma. să se retragă, iar vitejii se stea gata.

... Să sune trîmbiți! surlele să cânte
În zări vrăjmașe să s'avante
Că-i ceas de răzbunare și osândă,

Din buciurm și trîmbiți și tobe sunați.
Cu Domnul, voinici înainte!
Să fulgere arcul săgeți trimetând,
Să scapere cremenca în flinte.

Și caii să fugă nebuni tropotind
Zvârlindu-se în șiruri păgâne,
Viteji înainte!... izbânda-i cu voi,
Și falma a voastră rămâne!

Izbește cu barda deodată în cinci,
N'ai grijă, vrăjmași sunt bielsug:
Ei vin din palaturi, în strae de fir,
Iar voi în suman dela plug.

Învărte toporul, trăsnește mereu,
Ucide și tae!.. n'ai milă!...
De dragul moșiei, noi doar ne luptăm,
Iar ei lefegiii — de silă...

Coscște într'una!.. Să curgă șuvoi
Spurcatul lor sânge scerbinte,
Flăcăi, după dânsii, gonțiți-i mereu,
Ești-le în luncă înainte!

Pândiți-le calea la văi și strămtori
Și prindeti trufașii ce fug,
Și-om ști noi în urmă găsi din prisos
Și ghindă, și juguri, și plug...

Ultimele doue șire ne aduc aminte de povestea Dumbrăvii Roșii. Se spune că la anul 1497 când peste Moldova stăpânia marele Ștefan Vodă, Albert, craiul Poloniei, trufaș și îngâmfat, pătrunse în țară cu pla-

nuri ascunse, răvnind să pună stăpânire pe această frumoasă țară. Ștefan Vodă își strânse în grabă oastea, se ascunse în codrul Cosminului, puse oamenii săi să taie pe jumătate copacii de vremuri ai pădurii, adună pe stânci bolovani și pietrii, și pe când hoarda polonă trecea fără grije prin pădure, se porni o vijelie de săgeți, de pietrii și arbori, cât sdrobi armata îngâmfatului domn, împraștiindu-o. Ca amintire Ștefan Vodă înjugă pe Polonii prinși la jug și ară cu ei o câmpie întinsă pe care o sămăna cu ghindă. Aci aludează poetul, când pentru de a umplea inimile cetitorilor săi cu dragostea sfântă a moșiei părintești, îi îndeamnă la rezistență și luptă eroică, amintindu-le că la sfârșitul plin de biruință, se vor găsi mijloace, cari să aducă aminte pentru totdeauna viitorimci de ce soarte se împărtașesc toți aceia, cari cearcă să ne răpească țara.

De altminterlea codrul totdeauna a fost frate cu Românul. Aci își găsiă el adăpost în vremuri de primejdie, în ascunzișul lui pândea pe ciocoii nemilos, care sugea viața țaranului, și sub bolta verde a frunzișului său trecea flăcăul, cântând în fluer doina dorurilor sale. Dar de chipul minunat, cum tinerul poet știe să cânte codrul, vi se va da ocașie să vă convingeți în curund.

(Va urma).

Posta Administrației.

Am primit și cuităm abonamentul dela:

T. B. Beiuș pe 1906 sem. 1. Mineiu pe 1908.
Dr. I. P. Lugoj pe 1908. Ungurei pe timpul din 1 Ianuarie, până 30 Aprilie 1899. Vă rugăm să regulați și restanța anilor următori. Nagy-Koles pe 1907. Alsó-Beregszó pe 1908 Ianuarie—Martie. S. M. A. Iulia pe 1908 sem. 1. G. P. de Băsești pe 1906 sem. 2. Simisna pe 1901 și din 1902 până în 1 Septembrie Sibiu pe 1908 sem. 1. Dr. E. Orăștie pe 1908 sem. 1. Băița (tr. Fărăgău) pe 1908 Reun. Ticvanul mare pe 1908 sem. 1. Budint pe 1908. I. S. Șomcuta mare pentru 7 parohii pe 1907 sem. 2. Tetiș pe 1908 sem. 1. M. C. Abrud pe 1906 sem. 2. Tohanul vechiu pe 1908. Vișeu de jos pe 1907. Tăud pe 1907, Mureș Vișeu ultima plătire a fost în 31.1.1906, prin carea s'a plătit an. 1905. De atunci restază pe anii 1906 și 1907. Tritul de jos pe 1906 G. P. Zombor pe 1908 sem. 1. Rechițova pe 1902 până 1905. Tăurea pe 1908 sem. 2. Felsőszáda pe 1900 sem. 1. Grd pe 1907 sem. 2 și 1908 sem. 1. Chiraleș pe 1907 sem. 2 și 1908 sem. 1. A. M. Bivchiș pe 1907 sem. 2 și 1908 sem. 1. Lunca Cernei sup. pe 1907. Foaia vă merge în două exemplare. Le țineți pe ambele? D. Seplac pe 1901 și 1902. Casina Beiuș pe Ianuarie—Martie 1908. Sănmărtinul sărat pe 1907. V. S. Ciucud pe 1907. I. O. Cluj pe 1905 sem. 2 și 1906 sem. 1. Totești pe Octombrie până Decembrie 1907. Uricani pe 1905. Simand pe 1902. Indol pe 1907 și 1908. Mediaș pe 1906. Revășel pe 1908 sem. 1. Sajó-szt.-Ivan pe 1907 sem. 1. Buciumseasa pe 1908. Drâmbar pe 1907. Poiana Arieșului pe 1907 Corbu pe 1905. Gledin pe 1900 până 1901. Mai restază pe anii 1903—1907. Sinea vechiă pe 1907 și 1908 sem. 1. Șumal pe 1908 sem. 1. Jiu-Coroiești pe 1908 sem. 1. Vaidacuta pe timpul din 1/II 1905 până în 1/II 1906. Vaida Sămtionă pe 1908. Sărpatoke pe timpul din 1/5 1899 până în 1/9 1902. Zuzar pe 1907 și 1908. Exemplarul cu adresa la persoană, l'am sistat. Jucul nobil pe 1908. M. Căptâlan pe 1900. Mai sunt restanță anii 1901—1907. Săcatul de Câmpie pe 1907. Orăștie pe 1908. Pete pe 1892 sem. 1. Binevoiti a regula și restanța anilor următori.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

p. redacție rezponz.: Augustin Gruția.

Convocare.

«Reuniunea de Consum ca societate pe acții în Bonțarul inferior» I-și va ține

I. adunare generală ordinară

Duminecă în 22 Martie st. n. a. c. în localitatea institutului la 3 oare p. m., la care On. acționari sunt rugați a participa în persoană sau prin delegați.

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii despre agendele institutului pe anul I. de gestiune (dela intrarea în activitate, adică dela 12 iunie 1907 până la 31 Decembrie 1907).

2. Raportul comitetului de supraveghiere.

3. Decidere asupra profitului curat.

4. Darca absolutorului.

5. Eventuale propuneri.

Directiunea.

Vițe nobilitate

trimite cu **garanță, asortiment bogat**, de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solida:

Prima pepinerie cu vițe nobilitate

de pe Târnava.

Proprietar: FR. CASPARI, Medias (Ardeal) Nr. 54.

Cereți catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Fiecare proprietar de vie să poate convinge înainte de a comanda de **solidaritatea firmei**, adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

(30) 10-40

Contul Bilanț. — Mérleg számla.

Active — Vagyon.

Cassa — Pénztár	317.82
Debitori — Követelések	1121.20
Mobilier — Butorzat	99.52
Pretenz. la acționari — Követelések részvényeseknél	288.—
	<u>1826.54</u>

Pasive — Teher.

Capital social — Alaptőke	1200.—
Creditori — Adóságok	347.34
Profit — Nyereség	279.20
	<u>1826.54</u>

Contul Profit și Perderi — Nyereség és veszteség számla.

Eșite — Kiadás.

Spese gen. — Általános költség	57.45
Remunerație conducătorilor de prăvălie — Jutalék üzletvezetőknek	149.—
Spese de fondare — Alapítási költség	82.78
Profit curat — Tiszta jövedelem	279.20
	<u>568.43</u>

Întrate — Bevétel.

Profit la mărfuri — Nyereség árucikkeknek	568.43
	<u>568.43</u>

• Bonțarul inf., la 31 Decembrie 1907 — Alsó-Boncár, 1907 évi december 31-én.

Raca Romulus m. p.
președinte — igazgató

Raca Petrucz m. p.
cassar — pénztárnok.

Obernauer Herman m. p.

Obresan Ion m. p.

Aglicser Ion m. p.

Raca Petrucz m. p.

Contul Bilanțului și al profitului examinându-le și confrontându-le cu cărțile principale și auxiliare le-am aflat exacte și în consonanță.

A mérleg számlát és nyereség számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítván és megvizsgálván, helyeseknek és megfelelőeknek találtuk.

Bonțarul inf., la 31 Ianuarie 1908. — Alsó-Boncár, 1908 évi január hó 31-én.

(10) 1-1

Delinesc Petru m. p.

Simulesc Moise m. p.

Raca Dionisie m. p.

Fischer & Comp Nagyenyed

== Pépinerie de pomi și vițe. ==

150,000 Pomi Roditori

1,000,000 Sujete

1,000,000 Plante pentru gard viu, de promenadă, arbori de ornament, roze, fructe cu boabă, coniferi etc.

1 Million altoae de viță,

vițe de vie Europeană și Americană cu și fără rădăcină.

Specialitate:

altoae de viță pentru desert.

30.000

pruni varietățile Bistrița și Bosnia oltuți. Exemplare foarte frumoase.

Sub cultură 120 jug. cat.

Cataloge gratis.

(35) 9-12